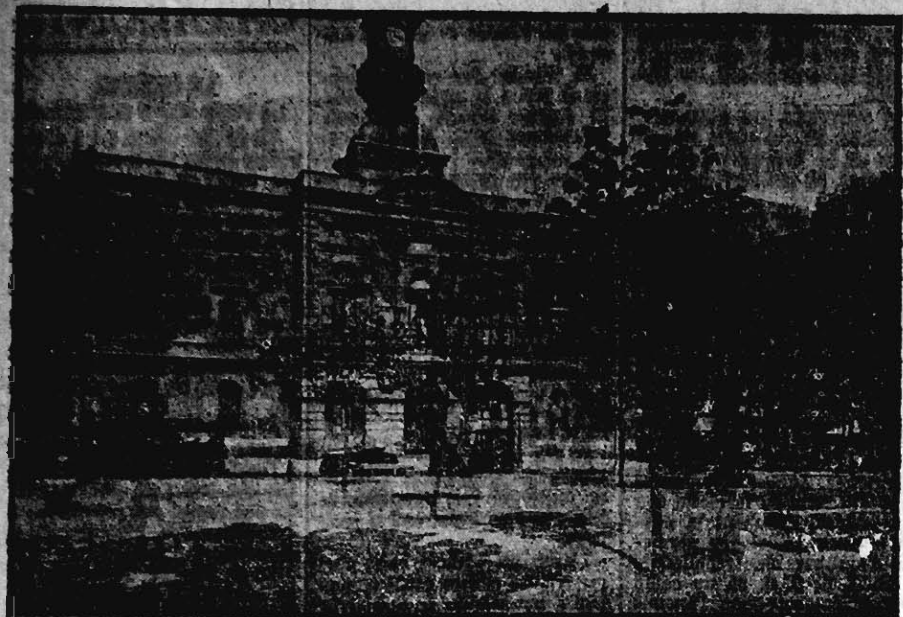

POBLE NOU I SANT MARTÍ

SANT MARTÍ.—Plaça de Valentí Almirall

Sant Martí, ahir i avui

El viatger que, arribant de la part de França, entro amb el tren a Barcelona, es troba de sobte en una regió oàtica, rocallosa, plena de fum negre i de polsim negre de carbó, de xemeneies i xulets, de cops metàl·lics i trontolls de totes menes, una regió que sobta a aquell viatger que ha mirat només els cartells paradístics i valencians editats per la Societat d'Atracció de Forasters, i es troba de sobte en un ambient insospitat, antitètic del que ell cerca, no una ciutat de repòs, sinó una ciutat de treball desesperat.

Es aquella regió que s'atrapa a la part oriental, d'esquena a la mar, que ni tan sols es gira a mirar, només quan, falgada a l'estiu hi cerca una mica de frescor i repòs a les platges de Sant Martí.

Hem dit el nom. Sant Martí de Provençals, agrupació monstruosa, és el laboratori més intens de la Península. Les indústries s'hi barallen, s'hi fan la competència a cops de martell i a crits de sirena, a trets de llançadora i a raigs de fundició. És el ring industrial de la ciutat sense espectadors, amb el panteix rítmic de les màquines i el palpitant neguitós de les artèries humanes; és el quarter general del treball, amb xemeneies per llances i canons i amb banderoles de fum al grat dels vents. El viatger que para uns moments en les estacions es pregunta què és tot això. És el cor on s'elabora la sang de la ciutat; és el lloc on la sang viva treballa la riquesa, és Sant Martí de Provençals.

I, no obstant, segles enrera Sant Martí fou una terra idíl·lica, una Arcàdia pastoral. Camps provincials, "agros pro-

vincials" decidiren que fossin els romans en establir-se a Barcelona. Camps de pastura del comú dels habitants, que hi podien portar llurs bestiar.

Quan el cristianisme triomfà, per a satisfer les necessitats dels pagesos de la rodalia s'hi edificà una església que es posà sota l'advocació de Sant Martí, el piadós cavaller, bisbe de Tours, que oferí mitja capla al pobre desconegut. Tot seguit, sota el mig mantell de Sant Martí, començaren d'aplegar-se cases, i nasqué una parroquia que fou sufragània de la de Sant Andreu de Palomar.

Prop de la via romana del Vallès, la petita parroquia anà creixent en habitants i importància. Dues grans vies de comunicació la unien amb Barcelona, i això féu, en aproximar-se a aquesta, que la parroquia fos separada de Sant Andreu i agregada a Santa Maria de la Mar. Això, que ocorria el 1052, i l'ésser travessat el terme per la sèquia Comtal, augmentà encara la vida del naixent poble: junt a la sèquia s'hi establiren molins, i prop del molí nomenat del Clot, que havia de donar lloc a un nucli ben característic, una carnisseria que, en obtenir Barcelona, el 1431, el monopoli de les carnisseries dintre del seu territori, aquesta quedà exceptuada, i això fou un nou element de vida per al poble naixent.

La propietat hi era molt repartida, ajudat això per la curiosa circumstància d'ésser totes aquelles terres noves, però noves de trinxera, car la mar les anava cedint un any darrera l'altre. Això féu que el terme de Sant Martí anés creixent sense guerres ni disputes, com, si per un miracle del seu pa-

tró, qui havia donat mitja capla, les terres es multipliquessin ràpidament. Ràpidament, si; ja que fou tant de troc el que la mar cedí, que, per més estrany que ens sembli avui dia, l'any 1489, segons consignen els Dietaris de la ciutat, es lliurà un petit combat naval entre les naus catalanes i uns pirates. On? En l'oncreuament de la Diagonal amb la carretera de França, on actualment hi ha els carrers d'Almogàvers, Tricmí i Llacuna. Cal només pensar en els metres d'aigua que hi hauria en aquells llocs, que si ara hi tornessin seria considerada la cosa com una desgràcia irreparable, quan en realitat no fóra més que la resposta, per la mar, de terres en altre temps abandonades.

Aquests presents anuals, aprofitats glosament pels habitants que podien veure's així poc a poc propietaris, no eren de moment massa confortables. Les terres humides, salabroses, plenes d'alguers i residua, es corrompien aviat; els mosquits les envaïen i el paludisme no trigava a fer-hi estralls. Això defensà durant molt de temps aquella part baixa d'establiments permanents.

En canvi, a la part alta, ja era altra cosa; les masies hi prosperaven i el lloc fèrtil i agradable portà molts senyors de la ciutat a construir-hi torres, entre elles la Torre del Fang, del segle XVI, que encara es conserva. En els cens de 1359 tenia en total 17 focs. Era un poble petit.

L'església vella no persistí; anà enrunant-se, i a les darreries del segle XV s'acabà la segona, ocupant la mateixa àrea. A l'oliva de la porta hi ha un un alt relleu que representa el Sant patró partint-se la capa

amb el pobre. El vell retaule, que ara és al Museu de Belles Arts, fou pintat, segons Santpere i Miquel, per Antoni de Llouye el Savoia. A la porta hi ha les clàssiques ferradures, símbol que no manca a cap església dedicada a Sant Martí.

L'antiga parròquia suburbana, dependent de Santa Maria de la Mar, anà augmentant i, ja abans del 1714, abans que s'establís el nou règim a Catalunya, Sant Martí de Provençals formava municipi independent. Però, amb tot i això, l'obra de l'església era la veritable administradora de la població, tant pels béns que posseïa com per les franquícies que gaudia, de tal manera, que els regidors no eren altra cosa que mers executors de les decisions parroquials.

L'obra tenia el privilegi d'arrendar la carn; arrendava, a més, les floques, quatre hostals o tavernes i altres cases i establiments del Clot i Sant Martí. La taxa dels arrendaments la feien els obrers parroquials, i els regidors curaven de les subhastes, mentre que els obrers signaven els contractes i cobraven els drets.

El senyor rector feia els pagaments ordinaris, i els extraordinaris havien d'ésser ordenats pel vicari general.

Per tal que l'Ajuntament tingués algun dinerot i pogués fer l'home els dies de festa, l'obra li concedí, l'any 1796, tres quartos per molit o ovella que es matés, i un any més tard, altre tant per endavant, perquè pogués posar un guarda per a les verdures, que es veu que ho necessitaven molt a conseqüència de la orxoïnta vil·lització. L'obra mantenia, en canvi, el mestre d'estudi.

Tot això, no cal pas dir-ho, durà fins a l'any de la desamortització, que fou el 1850.

El poble anà progressant, no cal dir, pel que veïem pels resultats, i fins i tot augmentant el seu terme de la manera que ja hem explicat, tant que en els darrers temps assolí 1338 hectàrees, superfície doble de l'antiga, i tot guanyat a la mar, no "com els holandesos, sinó per la cortesia retirada d'aquest."

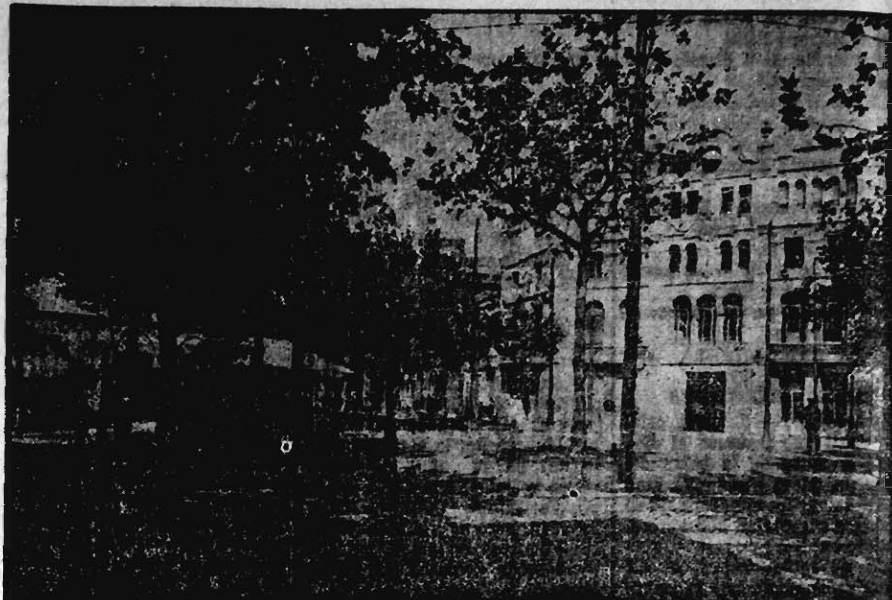
Llançant-se Sant Martí per la via del progrés, el 1866 s'hi instal·là el gas, que tot seguit fou adoptat per cases i tallers, i pel municipi el 1875, que aleshores es decidí per aquest nou sistema en comptes dels vells fanals amb un llum de petroli dins, sempre fumós i sovint apagat.

El canvi radical era, però, de més temps. Ja a finals del segle XVIII començaren d'instal·lar-s'hi fàbriques, però no donaren pas resultat tot seguit. Les terres noves, com ja hem dit, eren insanes; els mosquits devoraven materialment la gent, i fins algunes fàbriques rebereu el nom fatídic de "les febres". Hagueren d'ésser abandonades. Però no ho fou el propòsit; la tenacitat era enorme, i venç. Les maleïxes fàbriques anaren dessecant els terrenys, i com més temps passava major era l'activitat. Barcelona mateixa restà sorpresa i aquella regió fou balejada amb el nom d'Obrador de Barcelona. Les notícies de les possibilitats de treball s'estengueren ràpidament. Era una nova Amèrica i pobles sencers emigraren de regions llunyanes de parla castellana per a establir-s'hi; de moment eren els peons; obrers hàbils, tècnics estrangers aviat instruíren tota aquella massa, i l'enorme barriada començà de treure fum i d'organitzar-se; les mans del treball calia conservar-les al treball; així fou com el 1818 es constituí a Sant Martí una Germania de caràcter popular per a alliberar els fadrins del servei militar. Desgraciadament, pel que fos, aquesta institució desaparegué l'any 1840.

Naturalment, una població tan heterogènia, una activitat tan frenètica, no podia alliberar-se d'agitacions i conflictes. Aquests abundaren en el segle passat i, com tothom sap, en el present. Durant les turbulències del 1868 al 1874, Sant Martí estigué sola el domini d'elements obertament revolucionaris.

L'any 1872, es veu que els elements francament revolucionaris gaudien d'una gran influència, una cinquantena de carlins entraren a Sant Martí, prengueren les armes de la Casa de la Vila i mil pessetes que tenia el dispositiu municipal.

Totes aquestes coses, encara que no possiblement la manca de les mil pessetes, començaren de forçar anar malament les finances municipals, i, com si Barcelona ho sabés, començaren les seves pretensions d'agregació. Sant Martí es rebifà; començà la campanya dels po-

POBLE NOU.—Entrada de la Rambla del Triomf

Les terres noves

Terra nova, terra sortida de la mar blava, i sense història antiga. Quan romans i gods i àrabs, quan les glòries dels nostres vells temps escrivien la nostra història, aquelles terres jeien encara en les profunditats i només sabien dels homes per les restes d'algun naufragi o les víctimes d'algun combat. Poc a poc, any darrera any, la terra s'anà aixecant fins que aparegué humida i tota nova, com ensunyada en-

bles, però veient la cosa impossible per les bones, com si diguessim s'emmurallà: preveient l'avanç de la ciutat segons el pla d'En Cerdà, Sant Martí es tancà a la banda amb les seves construccions, interceptant el curs dels carrers de l'Eixample, de manera encara ben visible, i posant darrera carrers estrets i tortuosos que sense una reforma no es podien enllairar. Però tot fou inútil, i malgrat dels únics tres passos possibles, com tres portes, del Camp de l'Arpa, carrer del Clot i carrer de Núria, la unió es portà a cap l'any 1897, i no se n'ha pas hagut de penedir. L'agregació ha estat per Sant Martí vida més intensa, major activitat. Ara és un veritable centre ciutadà amb tots els elements necessaris per una activíssima vida cultural, social i esportiva. Ben conegudes són les seves societats, alguna ara clausurada, i el Martineño F. C. s'ha donat a conèixer arreu. I si a això hi afegim l'ésser el centre industrial més important de la Península...

cara. La mar encara hi tenia relíquies, basses, aglomeracions d'aigües, palets. Però relíquies que s'anaven consumint en putrefacció insana i fecunda alhora i d'una terra salina en feien una terra vegetal fèrtil, terra vegetal, terra fèrtil que no havia pas de durar gaire.

Contrada desolada de marismes i pantans, trista, agitada pels vents de la mar i freqüentada només pels ocells de mal averany, lluny de la ciutat, els habitants de la qual hi passaven amb por supersticiosa i, qui ho diria!, ara pobladíssima sense un sol record d'aquells temps llunyans. En aquell lloc, en el camí del portal de Sant Daniel i passat el pont del Bogatell—fixeu-vos, del Bogatell—o dels Angels Vells, per haver-hi allí un monestir d'aquest nom, en aquell lloc, diem, en mig d'aquelles terres tristes s'aixecava un lloc més tènue encara, testimoni de la intolerància dels temps, el Canyet, on s'aixecaven sovint les acres fumerols de les cremes d'heretges condemnats per la Inquisició.

Lloc de bruïeries i de supersticions, on eren abandonades les roses mortes que empestaven aquells indrets i cridaven llops i corbs, que augmentaven l'horror d'aquelles rodalies. El Canyet fou, més tard, quan l'esperit utilitari augmentà, lloc de negoci; eren

arrabassades les pells de les bèsties mortes i era aprofitat el que humanament era aprofitable, i els llops tenien menys racció. Probablement aquesta competència els fastigueja.

La cosa durava encara en el primer terç del segle passat. Després, en el segon terç de segle, encara s'industrialitzà més el Canyet; es convertí en fàbrica de seus, però el 1864 fou manada tancar per insalubre.

Aquesta fàbrica, però, amb tot i la seva insalubritat, sanejà aquell terreny acaparant el nom de Canyet. Aleshores tota aquella faixa de terra prengué el nom de Taulat i perdé la seva tradició trista. No tota, però, ja que l'any 1822 s'hi construí el cementiri general de Barcelona, i això, com si tragués la malastrugança d'aquells llocs, en fer-se terra benèdita, fou el senyal per a la invasió dels vius al voltant del poble dels morts.

Començaren les construccions; les cases s'acumularen al costat de les cases, nasqueren els carrers i es continuaren en altres carrers les cantonades. El 1838 arribà en plena febre constructiva, i el 1845 veié la construcció de l'estació del ferrocarril i la gran fàbrica de "Material para Ferrocarriles y Construcciones", i així com en altres temps una església o un castell eren la gènesi d'un poble, ací ho fou una

Tintoreria Gallard

(ANTIGA DEL REGOMIR)

RENTATS-TENYITS
PLANXATS
PERFECCIO
EN EL TREBALL

Tallers: Pujades, 126 (S. M.)

SUCURSALS: Regomir, 7 i 9; Via Layetana, 71; Rambla Catalunya, 100 bis; Ronda de Sant Antoni, 48; Trafalgar, 64; Plateria, 61; Salmeron, 61 (G.); Craywinckel, 31 (S. G.); Pujades, 126; Diagonal, 414

FILL DE JOAN CANTARELL

CASA FUNDADA EN 1873

VENDA, DESPATX I COMP.

TABILITAT

Carrer de Casp, 30

Telèfon número 1988 S. P.

TALLERS:

Gran Via Meridiana, 46-54 Barcelona

Telèfon número 542 S. M.

Grans magatzems de Merceria i Novetats

Manufactura d'elàstics i lligacames marca "Hispania", patentada.

Cinturons, Carpets, Portamonedes, Bosses de Pell i Seda, etcètera.

Prisats, Colls de Nansuch, Ruches.

Important secció de Confecció de Pells de Senyores: Colls, Manegots, Capes, Abrics, etcètera., etc.

FABRICA DE TEIXITS DE COTO I LES SEVES MESCLES

: Josep Cañisa :

TELEFONS:

FABRICA: S. M. 86
DESPATX: S. M. 26

FABRICA: Ali Bey (cantonada Catalunya)
BARCELONA
DESPATX: Passeig Triomf, 92 - POBLE NOU

TALLERS DE CALDERERIA DE COURE I FERRO

Aparells destil·ladors de tots sistemes -- Filtres
i pasteuritzadors per a vins, cervesa, etc. --
Tuberries estanyades per a vins, licors, etc.

Fill de Torcuat Cañisa

Tuberries per a aigua i vapor -- Dipòsits per
a aigua i alcohol -- Autoclavs per a tintes
i blanqueigs -- Bombes per a màquines de
parar i assecar -- Calderes de doble fons
-- Estufes i Bombes de diverses classes --

Passeig del Triomf, 88 al 92
Telèfon S. M. 26 - BARCELONA

fàbrica, i nasqué el Poble Nou.
Per aquell temps, però, la
utopia comunista de Cabet ha-
via fet gran impressió en
molta gent; els obrers il·lus-
trats havien llegit el famós
"Viatge a Icaria", i fins al-
guns s'ajuntaren a la desgra-
ciada experiència de l'expedició
comunista a Amèrica. Això
féu que s'intentés posar el
nom d'Icaria a la nova pobla-
ció obrera. Però fou inútil; el
nom savi fou vençut per la
denominació popular, i fins el
de Taulat, que el terreny ha-
via tingut, desaparegué. Po-
ble Nou tot just naixia i ja
triomfava.

Aquelles terres noves, per la
seva situació, pertanyien a
Sant Martí; però les construc-
cions no s'ajuntaven i això en
féu dos nuclis diferents i ri-
vals. El 1874 l'Ajuntament
de Sant Martí intentà ajuntar
Poble Nou al Clot tractant
d'extingir el torrent de la
Guineu fins que tingués 24 me-
tres; mentrestant, Poble Nou
creixia i agafava cada dia més
importància; l'Ajuntament te-
nia una separació i fou quan
el 1881 obri una carretera en
direcció a la de Sant Joan de
Malta, per tal que "els veïns
d'aquell barri—deia l'acord—
no es poguessin segregar de
Sant Martí".

Però aquell mateix any nai-
xia precisament l'esperit d'au-
tonomia en el jove poble, i
l'any 70 un acord de l'Ajun-
tament de Sant Martí es mos-
trava favorable a la constitu-
ció d'un nou municipi. Però
la Diputació revocà l'acord.
L'any 1851 s'inicià modesta-
ment la construcció de l'esglé-
sia de Santa Maria del Tau-
lat, que s'interrompé després
fou continuada el 1888, i fou
instituida la festa major de la
parroquia els dies 12, 13 i 14 de
setembre.

Mentrestant, la rivalitat amb
Sant Martí es traslladà al Clot,
tot i així hi havia qüestions

SABONS SITJÀ SON ELS MILLORS

FABRICA:
Rosend Nobas, 21-23
BARCELONA (SANT MARTÍ)

i baralles, que s'aguditzaven
en temps d'eleccions. L'Ajun-
tament de Sant Martí procu-
rava posar-hi pau acontentant
tots dos barris, i així fou com
l'any 1863 la professó de Cor-
pus, que no arribava mai més
que fins a la creu de terme, la
feren arribar fins al Taulat,
cosa que féu que la tornada
fos prop de mitja nit. També,
per satisfer els de Poble Nou,
la nova Casa de la Vila fou
edificada el més avall possible
del Clot, i encara amb façana
encarada cap a Poble Nou. En
construir el mercat cobert al
Clot, es féu cobrir el de la
Unió de Poble Nou, i altres
atencions encara. Però tot era
inútil: els veïns de Poble Nou
sempre es consideraven sepa-
rats de Sant Martí i fins data-
ven els documents com si Po-
ble Nou fos realment un mu-
nicipi independent.

Mentrestant hi havia el

plet del Cementiri. Barcelona,
naturalment, no estava con-
forme amb tenir un cementiri
que no fos del seu terme, i el
9 de novembre de 1848 se l'a-
regà. Però aleshores vingué
un altre plet i fou que, per
higiene, l'Ajuntament de Bar-
celona volia impedir la cons-
trucció de cases prop de les
parets; però, qui és capaç de
deturar la voracitat dels pro-
pietaris? Aquests guanyaren, i
avui veiem el Cementiri vol-
tat d'habitacions de vius exa-
cament com si fos un magat-
zem dels gèneres més saluda-
bles que es poguessin emma-
gatzemar.

Poble Nou, com totes les no-
ves barriades, fou un remolí
que arrossegà nuclis enters
de població forastera. Pobles
enters de diverses regions de
la Península quedaren desha-
bitats i a molts barris de Po-
ble Nou no se sentia sinó par-

la forastera. Terol i Castelló
donaren un gran contingent.
Després altres regions pen-
insulars hi abocaren llurs po-
blacions necessitades. I hi ha-
via feina per a tothom i tot-
hom, si no hi prosperava, hi
feia, almenys, la viu viu. Men-
trestant les fàbriques s'anaven
engrandint i augmentant en
rendiment i importància; els
carrers s'anaven omplint de
cases; el del Triomf era con-
vertit en passeig.

MOBLES
DE
Santiago Torrent
Magatzem de mobles
Clot, 113 - Telèf. 328 i M
BARCELONA (Sant Martí)

L'anomenada "Compañia
General Anónima de Aguas de
Barcelona, ladera derecha del
Besós" féu, l'any 1884 impor-
tants treballs de canalització i
alçà al Poble Nou una impor-
tant torre-dipòsit de 90 me-
tres d'alçària, que li permetia
fer arribar l'aigua fins al Pu-
xet. Però amb tot i haver es-
tat declarada bona l'aigua, se-
gons anàlisi dels tècnics, en
ésser extreta, l'empresa fra-
cassà l'any 1889, perquè des-
prés resultà que s'anava om-
plint de filtracions d'aigua de
mar que la feien salada i, per
tant, dolenta. Per allà l'any
1884 s'inaugurà el tramvia del
Poble Nou, ço que facilità les
comunicacions amb Barcelona.

La carretera s'anà conver-
tint en l'important carrer de
Pere IV, inacabable.

El padró de 195 li assigna-
va només 15.061 habitants.
Això, si és extraordinari com-
parat amb la solitud del Ca-
nyet, no és res si ho compareu

FABRICA DE GÈNERES DE PUNT

Especialitat en la Mitja
COTTON

SEBASTIA ALONSO
= CASTELLS =

Pere IV, 162 (S. M.) - Telèf. S. M. 363 - BARCELONA

amb el salt enorme que ha fet
des d'aquell any ençà. No cal
dir més sinó que és el nucli
més dens de la barriada més
fabril. No és ja el soroll que
sentí al centre de la ciutat,
del trànsit pels carrers; és el
brunzir interior de les fàbri-
ques; és la trepidació rítmica
de terra i cel, tremolor de fer-
ros, cops de martell, grinyolar
de llimes, fum pels aires i pol-
sim negre pels carrers, i el sol
filtrant una llum, grisa i un
alè càlid, alè de vida intensa,
respirar de màquines i xiulets
governat a cops de sirena que
llençen riudes humanes enor-
mes al cor de les fàbriques o
a les artèries dels carrers,
mentre es va forjant la gran
riqueza de la ciutat.

L'Avinguda d'Icaria, record d'una utopia

Haurà estranyat segura-
ment a molts el nom d'Avin-
guda d'Icaria donat a la im-
portant via que porta al Po-
ble Nou. Quina relació té
aquest nom pompós i mitolò-
gic amb aquest important cen-
tre industrial? De primer, la
mitologia no hi té res a veure;
però és una mostra de la gran
influència que pot exercir la
novella en la manera de pen-
sar de la gent. Ens explicarem.

El 2 de gener de 1788 nai-
xia a Dijon — la cosa ve de
llarg — Esteve Cabet. Era fill
d'un boter, i ell mateix en féu

fins als 12 anys. Estudià des-
prés medicina i dret, i final-
ment es decidí per fer d'advocat
i establir-se a Dijon ma-
teix. Marxà després a París i
s'afilià a la societat dels car-
bonaris i formà part del Comi-
tè de Direcció. Fou elegit di-
putat el 1831 i figurà a l'ex-
trema esquerra. Publicà la
seva obra "Histoire de la Ré-
volution de 1830" i fundà, el
1833, una fulla dominical, "Le
Populaire", en la qual, un arti-
cle publicat el 1834 el féu con-
demnar a dos anys de presó.
Però fugí a Londres on es pe-
netrà de les doctrines de Moro,
i Campanella i seguí combatent
el Govern de Lluís Felip. L'ame-
nistia de 1839 li permeté de
tornar a França, i escriví
l'any següent la seva "Histoi-
re populaire de la Révolution
française de 1789 a 1830".

Però la seva obra més im-
portant, aquella per la qual fi-
gurà avui en aquestes planes,
és la que publicà el 1842 amb
el títol "Voyage en Icarie, ro-
man philosophique et social".
Ja trobem Icaria. Aquesta no-
vella el féu rompre amb els re-
publicans. Es tracta d'un idili
comunista que fou molt llegit.
Aleshores, precisant les coses,
renovà la publicació de "Le
Populaire", més modest, com a
òrgan del seu comunisme icar-
ià. Això el féu rompre amb
els comunistes extremistes.

BAR BRISTOL DE

Joan Plana

Especialitat en abo-
nament i coberts
econòmics per a
obrers

Clot, 19 BARCELONA - S. M.

ORGANITZACIO DE FULLES EXTRAORDI-
NARIES A CARREC DE JOSEP OROMI
LA PUBLICITAT

Ferreteria, Drogueria i Subministres per a Indústries

Enric Coral

Passeig del Triomf, 84 - Telefon 33 S. M. - BARCELONA

PRESENT DEL DILLUNS 5 metres curat-retort per 4'50 Ptes.
:: 1 D'AGOST :: 10 " " " per 11 "

TIVOLI GRANS MAGATZEMS
 Casp, 17 i 19

REALITAT ABSOLUTA és la **LIQUIDACIÓ** que de totes les existències dels importants **MAGATZEMS GAMISSANS, S. A.** (Via Laietana), d'aquesta ciutat, efectuen els **GRANS MAGATZEMS "TIVOLI"**. Això queda demostrat per l'**EXIT CREIXENT** d'aquesta **LIQUIDACIÓ SENSE PRECEDENTS**

Preguem al públic que **NO COMPRI** sense abans haver-se assessorat dels preus que regeixen en plaça. Fent-ho així, quedarà altament satisfet del que li oferim. Vegeu alguns dels nostres preus.

Camisa de senyora a	2.75	Mocadors, la dotzena, a	0.50	Stors grans a	4.—	Teixit fort (garantit a la bugada), metre a	0.25
Pantalons de senyora a	3.40	Samarretes de punt anglès, de senyor, a	2.—	Jocs de taula brodats, 6 coberts, a	9.—	Teixit fi superior a ptes.	1.25 metre
Jocs Opal a	5.—	Guardapols de senyor a	6.—	Tovallols grans a	0.95	Curat retor per a llençols a ptes.	2.15 "
Bates de senyora a	3.50	Calçotets de senyor, curts, a	1.75	Mosqueters catre a	4.50	Prunel tot llana a ptes.	1.50 "
Davantals de cuina, de teixit, a	2.80	" de senyor, llargs, a	2.95	" grans a	5.—	Reps tot llana a ptes.	1.75 "
Mitges de fil, de senyora, a	2.20	Samarretes d'estam, de senyor, a	8.—	Draps de cuina, la dotzena, a	4.—	Traversina tot llana a ptes.	2.50 "
Mitjons de senyor, de cotó, a	0.75	Pantalons d'estam, de senyor, a	8.75	Vànoves cameras a	6.50	Crespó xinès tot seda a ptes.	7.80 "
" de senyor, de fil, a	1.50	Llençols matrimoni a	4.25	Vànoves de seda grans a	15.—	Musselina seda a ptes.	2.— "
Vestits de bany a	2.—	Llençols cameras a	3.60	Flassades de cotó grans a	2.—	Llanes, ratlles i quadros, a ptes.	1.— "
Calots de punt, de senyora, a	2.50	Cobxineres a	1.—	Voilé estampat, el metre, a	1.15	sun 09'0	3.50 un
Madras 120 cm. ample, metre, a	3.—	Cortinetes, el joc, a	0.60	Percala fina (garantida a la bugada), metre a	1.10	Parafgues a ptes.	3.50 un

AVUI surten a la venda noves partides d'articles de camiseria a preus de saldo : No deixen de visitar els GRANS MAGATZEMS TIVOLI en aquesta OCASIÓ

que publicaven "L'Humanitaire".

El 1847 redactà els estatuts d'una societat per a la fundació d'una colònia icariana a Red River (Estat de Texas, EE. UU.), amb un milió d'acres de terreny. Aleshores féu una intensa campanya per tal que els seus adeptes emigrassin a la terra promesa, i el 2 de gener de 1848 es formà una nombrosa expedició, i Cabet, després de les jornades de juliol a París, embarcà també, amb altres. Però la cosa no anà gens bé i Cabet fou acusat fins de malversació dels 200.000 francs recollits per subscripció.

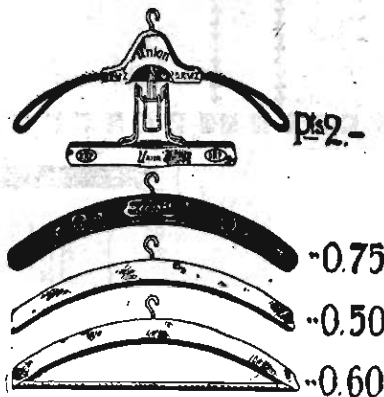
Condemnat i absolt pel Tribunal del Sena i el d'Apel·lació, es trobava a París quan el cop d'Estat. Aleshores es refugià a Nauvoo (Illinois) i hi fundà una altra colònia, però, contradint-se ell mateix, se'n féu dictador el 1856, els altres se sublevaren, el feren fugir i s'establí a Sant Lluís del Missouri, on morí. Els seus partidaris fundaren una altra colò-

nia a Cheltenham, i encara quedaven als EE. UU., pel 1888, icarians que practicaven el sistema.

Ara bé: què volien els icarians? Quines eren les teories d'Esteve Cabet?

Segons Cabet, l'home només pot trobar la felicitat pel mitjà de la fraternitat i la igualtat absoluta en substitució d'una llibertat perillosa. La propietat individual i l'herència s'oposen a aquesta felicitat i han de desaparèixer en el període que ell anomena de la constitució definitiva. En aquest estat social es complementa obligatori el matrimoni legal; els béns de tota mena dels associats formen el capital social, així com el territori: territori social. Tots els individus han de treballar igual número d'hores, i les professions han de proveir-se per concurs. El treball és retribuït segons la seva naturalesa. L'home als 65 anys i la dona als 50 tenen dret al descans absolut. Però com que l'home no era tan perfecte com a la

PENJA-ROBES DE FUSTA

"La Villa de Pará" - Ferran, 23

seva novella, les coses anaren malament i ell mateix, per a imposar el sistema, agafà una autoritat contrària a la seva teoria.

Així havia d'ésser Icària, en la qual alguns obrers del Poble Nou tenien grans espe-

rances i fins emigraren, i els que no ho pogueren fer volien, almenys, que el seu nom perdurés en el de la nova població. L'únic que en queda és el nom del passeig que porta al Cementiri Vell.

SOCIETE GENERALE

de Banque pour l'Etranger et les Colonies

Sucursal de Barcelona

Plaça de Catalunya, 20

Tota mena d'operacions de Banca de Bèrsi

CAIXES DE LLOGUER

ES VENEN A MOLT BON PREU

1 casa botiga i dos pisos. 1 casa planta baixa.
 1 casa botiga i un pis. Renda anual 9 per 100
 24.000 pams de terreny per a edificar magnífica torra a Vallvidrera, davant Hotel Buenos Aires.
 1 solar de 6.800 pams al carrer d'Holanda, tocant a estació Metro Transversal, amb fonaments per a construir una casa de cinc pisos.

Raó: Consell de Cent, 120, pral. 2.

CEDULES I PASSATGES

Gestió completa de Documents de tota mena

Telèfon 1725 A.

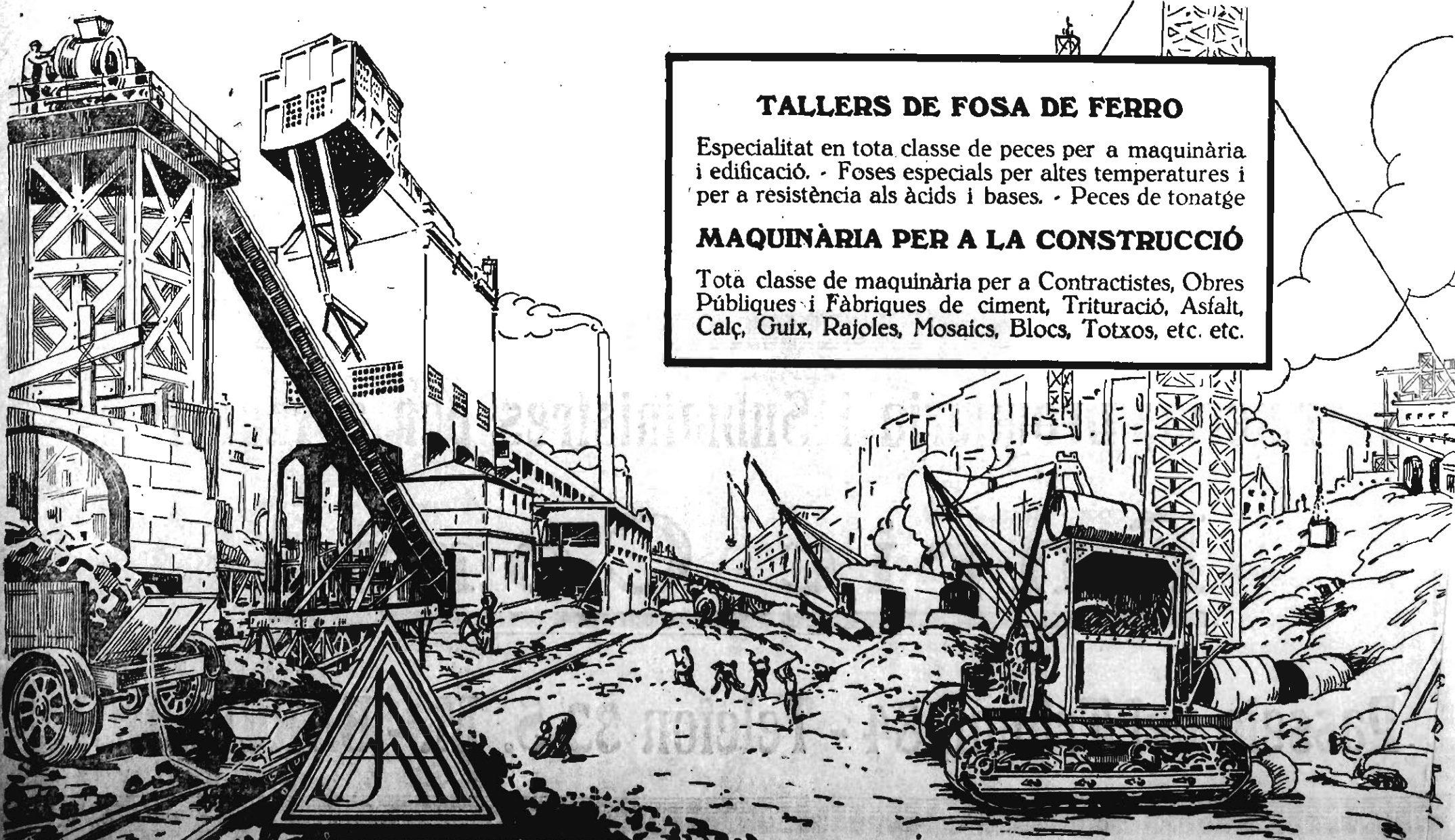
19 - PORTAFERRISSA - 19

BERLITZ

Arreu a l'estranger per a prendre un idioma
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.
 d'agost
 Noves classes d'anglès, francès i alemany
 1 mes... 16 ptes.
 3 mesos... 40 ptes.
 Preus especials baratíssims per a dues o més persones de la mateixa família i per als dependents d'hotels. Lliçons particulars. Traduccions.
 Pelayo, 88. Tel. 3803 A.
 Oficines: 8 mat a 10 nit

J. A. ANGLADA

OFICINES: VIA LAYETANA, 23 - TEL. 96 A. TALLERS: PERE IV, 47 - TEL. 276 - S.M.
 BARCELONA - ADRECA TELEGRÀFICA: JOANCLAMIR

TALLERS DE FOSA DE FERRO

Especialitat en tota classe de peces per a maquinària i edificació. - Foses especials per altes temperatures i per a resistència als àcids i bases. - Peces de tonatge

MAQUINÀRIA PER A LA CONSTRUCCIÓ

Tota classe de maquinària per a Contractistes, Obres Públiques i Fàbriques de ciment, Trituració, Asfalt, Calç, Guix, Rajoles, Mosaics, Blocs, Totxos, etc. etc.

EN ELS BALLS DE FESTES MAJORS

és quan queda demostrada l'alta qualitat de les mitges "EVA", la insuperable resistència i elasticitat de llurs fines malles i la seva elegància suprema. :: Cap altra mitja us donarà idèntica satisfacció

En seda natural, tots els colors de moda, blanc i negre, a pessetes 10⁷⁵ - En seda artificial, tots els colors de moda, blanc i negre, a pessetes 6 - En sedalina extra, tots els colors de moda, blanc i negre, a pessetes 5

Actualment grans rebaixes de preus en SUETERS - PULLOVERS - ABRIGUETS VESTIDETS - MANTONS - ECHARPES i Combinacions de Senyora de tricot de seda i TOTA MENA D'ARTICLES DE BANY

Durant breus dies, venda extraordinària de **SALDOS i OCASIONS**, restes de sèries de l'actual temporada

MITGES de seda cotton, colors moda. El seu valor, 4 ptes. Ara, 2'25

PULLOVERS senyora, llana extra, colors llisos. El seu valor, 18 ptes. Ara, 11'75

VESTITS de nena, de tricot seda, en colors. El seu valor, 3 ptes. Ara, 1'95.

SUETERS senyora, llana i seda, dibuixos de moda. El seu valor, 24 ptes. Ara, 14'75.

MOCADORS tricot amb serrell, colors llisos. El seu valor, 10 ptes. Ara, 7'25.

SUETERS de nen, llana fantasia, en colors. El seu valor, 6 pessetes. Ara, 3.

PULLOVERS senyora, mesclades de llana i seda. El seu valor, 15 ptes. Ara, 10'50.

ECHARPES senyora, tricot de seda, dibuixos. El seu valor, 6 ptes. Ara, 3'65.

SUETERS senyora, seda, colors i dibuixos moda. El seu valor, 20 ptes. Ara, 12'50.

COMBINACIONS Sra., tricot seda, totes les talles. El seu valor, 6 ptes. Ara, 3'65.

MITGES de senyora, de cotó, blanques. El seu valor, 0'75. Ara, 0'35.

MITGES Sra., seda natural cotton, colors novetat. El seu valor, 10 ptes. Ara, 7.65

CONCESSIONARIS ESCLUSIUS PER A TOT ESPANYA DE LES INSUPERABLES MITGES "EVA" (PATENTADES)

CASA VILARDELL

FABRICA DE GENERES DE PUNT

CENTRAL: Hospital, 36 i 38

SUCURSALS:

CARRER DEL COMTE DEL ASALTO, núm. 8.—CARRER DE FONTANELLA, núm. 17.—CARRER DEL CARME, núm. 73.—CARRER DE LA RIERA BAIXA, núm. 26.—CARRER DE BARBARA, 16 bis.

MAGATZEM: Alt de Sant Pere, 15

TELEFONS: 3658 A, 3659 A, 1229 A, 4681 A, 1044 S. P. -- Apartat de Correus 839 -- Direcció telegràfica i telefònica: **MEDIAS**